



Nemzeti  
Kulturális  
Alap

## ORSZÁGOS DIGITÁLIS KÉPESLAP KATALÓGUS LÉTREHOZÁSA (II. ÜTEM)

A pályázat száma: 2335/0015.

A pályázat célja: Országos szintű digitális képeslapgyűjtemény és katalógus létrehozása (2. ütem)

Az országos digitális képeslap-katalógus létrehozásának szándéka azért született meg, hogy az ország különböző intézményeiben fellelhető gyűjtemények egy egységes formátumban, egységes feldolgozással kerüljenek a hazai tudományos kutatás és a felhasználói közönség elé.

A projekt 2 ütemében a Zempléni Múzeum gyűjteményéből az alábbi egységek kerültek feldolgozásra:

1. az 1945 után kiadott kisméretű fekete-fehér lapok (29358 képeslap (előlap+hátoldal, tehát 59716 kép)
2. a tematikus gyűjtemény következő egységei:
  - történelem (1059 db lap)
  - vallás (3567 db lap)
  - politika (1010 db lap)
  - természettudományos (10 008 db lap)
  - humor (2579 db lap)
  - reklám (1666 db lap)
  - irodalom (2330 db lap)
  - zene (1138 db lap)
  - színház (6779 db lap)

Összességében ebben az ütemben a tervezett 52 000 lap helyett 60 522 db lap került digitális rögzítésre és adatfeldolgozásra.

A munka menete:

A képeslapok speciális szkenneléssel, egyenként lettek levilágítva. A feldolgozott lapok minősége (ún. fotólapok) ezt kívánta. A digitalizálást 600 DPI-vel, true color beállítással, mindkét oldalon felvételezéssel végezték, és háromféle képformátumban (TIF, tömörítetlen JPG, és ECW) archiválták merevlemezre.

A képek szkennelése után történt meg az adatfeldolgozás, melynek során minden a képeslapon található adat rögzítésre került:

- a település neve
- a képen látható épület (vagy épületek)

- a kiadó neve
- a kiadás dátuma
- a keltezés vagy a postára adás dátuma
- egyéb nyomtatott információk

A rögzítésnél elsősorban a rányomtatott adatokat vettük figyelembe, ez alól a postára adás dátuma illetve a leltári szám képez kivételt. Az így keletkezett adatbázis az általunk ismert legszélesebb körű adatrögzítés ezen a gyűjteményi területen.

Újdonság az első ütemhez képest, hogy a szkennelés előtt a lapokra egyéni azonosítószámot nyomtattak, így ez a szám a képeslap digitális változatán is megjelent. A szkennelt lapok fájlneve és az egyedi azonosító szám ugyanaz, tehát az azonosítás így egyértelművé vált.

Az újabb feldolgozott egység bekerült offline és online felülete. Tehát az adatbázis a képekkel együtt kétféle módon áll rendelkezésre.

1. Offline változat – A képeslapgyűjteményt birtokló intézmény használhatja a Folio Wiews program segítségével az offline adatbázist.
2. Online változat – Az interneten elérhető az online adatbázis, így a felhasználók megtekinthetik a gyűjteményekben szereplő képeket (akár nagyítva is), és a hozzájuk tartozó adatokat, kereshetnek az adatok között.

Ezen kívül a képek nagy felbontású (600 DPI-s TIF-formátumú) rögzített változata is rendelkezésre áll, amely elsősorban nyomtatásra könyvkiadáshoz, vagy nagyított képekhez kiállítási célra alkalmazható.

A működő katalógus bizonyítja a program hasznosságát:

- az érdeklődők és a kutatók sokkal könnyebben férhetnek hozzá a gyűjteményekhez, nem szükséges felkeresniük a gyűjteményeket őrző intézményt, az internet segítségével otthonukban vagy munkahelyükön is tájékozódhatnak a gyűjteményekben fellelhető anyagról
- a keresett képek sokkal könnyebben fellelhetők az adatbázis használatával
- sokkal könnyebb egy azonos témára rákeresni
- csökken a muzeológusok és gyűjteménykezelők kutatókra fordított ideje, ezzel arányosan növekszik a szakmai munka hatékonysága
- állományvédelem szempontjából is fontos a digitalizáció, hiszen az egyes kereséseknél már nem a műtárgyat vesszük kézbe, hanem a digitális verziót és az adatbázist használjuk
- a szakmai feldolgozó munka minden eddigénél hatékonyabban folyhat, hiszen a gyűjtemény teljes vertikumában lett áttekinthető

Olyan adatok kerültek rögzítésére nagy tételben (településnevek, a kiadás ideje, a kiadó neve, postázási adatok, az ábrázolt épületek megjelölése, ábrázolt tartalmak megjelölése), amely lehetővé teszi a gyűjtemény sokirányú, és sok szempontú feldolgozását és hasznosítását.

Az elkészült adatbázis – hasonlóan más múzeumi anyagokhoz – egyelőre az Arcanum szervereiről érhető el a nagyközönség számára, de a végső cél az, hogy a későbbi ütemekben ez is a múzeumi szférába kerüljön át.

A másik fontos tanulság, hogy az egyedi sorszámozást a szkenneléssel együtt célszerű elvégezni, és ezt a következő ütemben így is fogjuk megvalósítani.

A létrejött digitális képeslap-katalógus máris országos jellegűnek tekinthető, hiszen az ország legnagyobb ilyen jellegű gyűjteménye mellett (amely országos gyűjtőkörrel rendelkezik) több más intézményhasonló jellegű anyagát magába foglalja. Ez referenciául szolgál más intézmények számára, hiszen egy világos koncepciójú és szerkezetű adatbázishoz rendelhetik hozzá a saját gyűjteményeiket. A 2. ütem keretében előkészítettük a projekt folytatását, amelyet immár nem csak „múzeumi” katalógusként szeretnénk működtetni, hanem szándékunk szerint kiterjeszteni

közgyűjteményi katalógussá, hiszen a képeslap olyan dokumentum, amely nagy számban fordul elő egyéb (könyvtári, levéltári) gyűjteményekben is.

A 2. ütem keretében elkészült egy tanulmány a Zempléni Múzeum képeslap-gyűjteményéről, amely az interneten a katalógus mellett, illetve a Zempléni Múzeum honlapján érhető el.

A Magyar Múzeumi Képeslap-katalógus internetes elérhetősége:  
<http://muzeum.arcanum.hu/kepeslapok/opt/a100525.htm?v=pdf&a=start>

Miskolc, 2012. május 23-án

Fazekasné Majoros Judit  
igazgató  
pályázati felelős